

Õiguskantsler

Teie 27.12.2013 nr

Meie 31.01.2014 nr 6-4/140135/1400470

**Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta
Parkimistasu Tallinna avalikul tasulisel parkimisalal**

Austatud []

Täna Teid 27.12.2013 mulle saabunud avalduse eest, milles väljendasite oma rahulolematust selle üle, et Tallinna südalinna elanikuna olete pidanud oma kodu juures isikliku auto parkimise eest maksma 40 eurot aastas. Samuti märkisite, et parkimistasude tõstmise tõttu peate Te tulevikus maksma kodu juures parkimise eest 120 eurot aastas. Te leidsite, et mõnes muus linnaosas elades Teilt parkimise eest tasu ei küsitaks, mistõttu võib olla tegu inimese elukohast lähtuva omavalitsuse poolse diskrimineerimisega, kuna südalinna elanikud peavad maksma oma kodu juures parkimise eest, aga Tallinna mõne muu piirkonna elanikud ei pea.

Teatan Teile, et olen Teie avalduse läbi vaadanud, kuid ma ei tuvastanud, et südalinna elaniku parkimistasu kui selline oleks põhiseaduse vastane ja diskrimineeriks lubamatult südalinna elanikke võrrelduna nendega, kes elavad Tallinna avalikust tasulisest parkimisalast väljaspool. Põhjendan oma seisukohta järgnevates lõikudes. Vabandan ühtlasi, et vastus Teile on viibinud – Tallinna parkimistasude tõstmisega seoses esitati mitmeid avaldusi, mistõttu oli mõistlik kujundada antud asjas terviklik seisukoht.

Alates 2003. a algusest peetakse parkimistasu kohalike maksude seaduse järgi kohalikuks maksuks.¹ Lähtudes põhiseaduse (edaspidi *PS*) §-st 113 on seadusandjal maksupoliitika kujundamisel väga lai otsustamisruum. Sarnaselt on ka kohalikel omavalitsustel väga suur diskretsiooniõigus kohalike maksude kehtestamise osas. PS § 157 lg 2 nimelt sätestab, et kohalikud omavalitsused võivad kehtestada ja koguda makse ning panna peale koormisi seaduse alusel. Kohalikud omavalitsused võivad seega küll kehtestada üksnes kohalike maksude seaduses lubatud makse, kuid nad on küllaltki vabad otsustama, kas ja millisel kujul need maksud kehtestada. See vabadus ei ole täielik, sest kohalike maksude seadus ja muud seadused võivad sätestada kohalikele omavalitsustele piiranguid kohalike maksude kujundamisel. Nende

¹ Vt seletuskiri täitemenetluse seadustiku, kohalike maksude seaduse, ühistranspordiseaduse, liiklusseaduse ja väärteomenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu nr 1191 juurde. Kättesaadav Riigikogu veebilehelt: http://www.riigikogu.ee/?op=emsplain2&content_type=text/html&page=mgetdoc&itemid=022870010(29.01.2014).

piirangute raames on aga kohalikud omavalitsused vabad ise otsuseid langetama (nt muu hulgas ka ja mis ulatuses kehtestada parkimistasu, milliseid soodustusi kehtestada).

Kohalike maksude seaduse (edaspidi *KoMS*) § 5 punktist 10 tulenevalt on kohalikul omavalitsusel võimalik kehtestada parkimistasu ühena oma kohalikest maksudest. Täpsemalt volitab *KoMS* § 14¹ omavalitsust kehtestama avalikul tasulisel parkimisalal parkimistasu. See ega ükski teine kohalike maksude seaduse norm ei sätesta aga piiranguid kohalikule omavalitsusele tasulise parkimisala ruumilise ulatuse määratlemisel. Ka liiklusseadus, millega seadusandja samuti täpsustab parkimistasu kui kohaliku maksu kehtestamise üksikasju, ei sätesta kohalikule omavalitsusele piiranguid tasulise parkimisala ruumilise ulatuse määratlemise osas. Liiklusseaduse § 187 lg 2 p 1 ütleb lihtsalt, et kohaliku omavalitsuse volikogul on õigus kehtestada määrusega tasulise parkimise ala.

Tallinnas reguleerib avaliku tasulise valveta parkimisala ning parkimistasuga seonduvaid küsimusi Tallinna Linnavolikogu 20.12.2012 määrus nr 30 „Tallinna avalik tasuline parkimisala ja parkimistasu” (edaspidi *määrus*). Avaliku tasulise parkimisala piiritleb määruse § 6. Määruse § 7 jaotab avaliku tasulise parkimisala parkimistsoonideks T1 kuni T11. Nimetatud määratlus on eelkõige tähtis elanikele ja isikutele, kellele on antud määruse alusel maksusoodustus.

Määruse § 8 lg 2 järgi on südalinnas parkimine tasuline ööpäevaringselt. Üldreeglina on parkimistasu südalinna tsoonis määruse § 9 lg 2 p 2 järgi 0,05 eurot parkimisminuti kohta ja määruse § 9 lg 3 p 2 järgi 223,69 eurot ühe kuu kohta. Teile kui südalinna elanikule on määruse § 11 lõigete 1-3 järgi tasu parkimise eest 120 eurot aastas. Seda aga määruse § 11 lõigete 4-5 järgi vaid juhul, kui olete esitanud vastavasisulise taotluse transpordiametile ning see taotlus rahuldatakse. Määruse kuni 31.12.2013 kehtinud redaktsiooni § 11 lg 3 järgi oli soodustingimustel parkimistasu tasulise parkimisala elanikule 38,35 eurot aastas. Selline määr kehtis 2007. a detsembrist kuni 2013.a lõpuni.²

Teile tegi eelkõige muret see, et Tallinna südalinna elanikuna peate Te maksma parkimistasu, mis siis et soodustingimustel, oma kodu juures parkimise eest, aga mõne muu Tallinna piirkonna, mis asub väljaspool kehtivat tasulist parkimisala, elanik ei pea oma kodu juures parkimise eest parkimistasu maksma.

PS § 12 lg 1 esimene lause sätestab üldise võrdsuspõhiõiguse, mille kaitseala riivega on tegemist siis, kui leiab aset võrdses seisundis olevate isikute ebavõrdne kohtlemine. Riigikohus on öelnud, et võrdsuspõhiõiguse riive tuvastamiseks on kõigepealt vaja leida võrreldavate isikute lähim üldine soomõiste ning seejärel kirjeldada väidetavat ebavõrdset kohtlemist.³ Mitte igasugune võrdsete ebavõrdne kohtlemine ei ole keelatud. PS §-ga 12 on vastuolus vaid selline ebavõrdne kohtlemine, milleks puudub põhiseaduslik õigustus.⁴ Kui on olemas mõistlik ja asjakohane põhjus, on ebavõrdne kohtlemine põhjendatud.⁵ Võrdsuspõhiõiguse piiramise õigustusena saab arvestada muuhulgas teisi põhiõigusi ja põhiseaduslikke väärtusi.⁶

Leian, et omavahel on võrreldavad isikud, kes elavad Tallinna tasulisel parkimisalal ja pargivad oma kodu juures autot ning isikud, kes elavad väljaspool Tallinna tasulist parkimisala ja pargivad oma kodu juures autot. Võrreldavatesse gruppidesse kuuluvate isikute erinev kohtlemine seisneb käesoleval juhul selles, et Tallinna tasulisel parkimisalal elavad isikud

² Vt Tallinna Linnavolikogu 30.01.2003 määrus nr 9 „Parkimistasu kehtestamine” koos hilisemate muudatustega.

³ RKPJK 16.09.2003 otsus asjas nr 3-4-1-6-03, p 18.

⁴ RKPJK 2.05.2005 otsus asjas nr 3-4-1-3-05, p 20.

⁵ RKPJK 26.09.2007 otsus asjas nr 3-4-1-12-07, p 19.

⁶ RKÜK 2.06.2008 otsus asjas nr 3-4-1-19-07, p 23.

peavad oma kodu juures parkimise eest maksma, samas kui väljaspool Tallinna tasulist parkimisala elavad isikud selle eest maksma üldjuhul ei pea.

Nagu öeldud, annavad PS §-d 113 ja 157 lg 2 ning kohalike maksude seadus ja liiklusseadus kohalikule omavalitsusele ulatusliku otsustamisvabaduse, kas ja millisel kujul kehtestada parkimistasu. Tallinna linn on kehtestanud tasulise parkimisala, mis hõlmab linna keskemata osa, samas kui linna keskmest kaugemal asuvad osad ei ole üldjuhul tasulisse parkimisalasse hõlmatud. Nagu eespool ütlesin, peab võrdsuspõhiõiguse riive õigustamiseks olema mõistlik ja asjakohane põhjus.

Linna keskosas tasulise parkimise ala kehtestamine on maailma linnades laialt levinud praktika. Linna keskosa on enamasti kõrge elanikkonna- ja ehitustiheduse astmega, mis tähendab, et vaba ruumi, sh parkimiseks napib. Lisaks toimub pendelränne suuresti just üheltpoolt linna keskosa ja teiselt poolt linna äärealade ning linnast väljapoole jäävate alade vahel, kuna just linna keskosas on koondunud arvestatav osa töökohti, ametiasutusi, meelelahutusasutusi jm.

Linna keskosas tasulise parkimisala kehtestamise põhjuseks võib pidada ka soovi vähendada autode koondumist kesklinna ja võimalda linna keskosas liikuvatele (sh linna keskosas elavatele) inimestele paremat ja puhtamat keskkonda – tänavaid, mis ei oleks ummistunud parkivatest autodest ja ei takistaks näiteks hädaabi sõidukite õigeaegset kohalejõudmist; õhku, mis sisaldaks vähem saasteaineid; linnaruumi, kus oleks materiaalselt ja visuaalselt ruumi ka muule, kui parkivatele autodele.

Liikluse korraldamiseks tuleb paratamatult mõnes kohas parkimine keelata või lubada seda üksnes teatud tingimustel. Parkimiskohad avalikel teedel, eriti linna keskosas, on piiratud avalik ressurs, mille kasutamist tuleb mõistlikul kombel sõidukivaldajate vahel reguleerida. Parkimistasu on eeskätt liikluse reguleerimise vahend, mis suunab sõidukijuhte vältima parkimist kesklinnas, seega ka sõidukiga kesklinna sisenemist. Parkimistasu kehtestamine soodustab piiratud ressursi optimaalset kasutamist.⁷ Seejuures on parkimistasu puhul eelkõige oluline mittefiskaalne eesmärk – liikluskoormuse vähendamine ja liikluskorralduse parandamine.⁸ Nii nagu teisedki suuremad linnad, on ka Tallinn seadnud eesmärgiks vähendada autostumist ning transiitliiklust, ühtlasi on seatud eesmärgiks kasvatada ühistranspordi osakaalu.⁹

Leian, et Tallinna linn on tasulise parkimisala kehtestamisega, mis hõlmab eelkõige linna keskosa, mõistlikult reguleerinud parkimiskohtade kui piiratud avaliku ressursi kasutamist. Seejuures linna keskosast väljaspool, kus nõudlus parkimiskohtade järele on enamasti väiksem kui linna keskosas, üldjuhul parkimine tasuline ei ole. Teile kui südalinna elanikule võimaldatakse soodustusena südalinnas tunduvalt soodsamat parkimist, kui väljaspool tasulist parkimisala elavatele isikutele, kes soovivad südalinnas parkida. Linna liikluse mõistlik korraldamine eeldab parkimise reguleerimist ning on asjakohane põhjus tasulise parkimise kehtestamiseks mõnedes linna piirkondades.

Kokkuvõtvalt leian, et Tallinna Linnavolikogu 20.12.2012 määrusest nr 30 „Tallinna avalik tasuline parkimisala ja parkimistasu” tulenev, millega on määratud tasuline parkimisala, mis hõlmab osa linnast ja jätab ülejäänud osa linnast hõlmamata, on asjakohane ja mõistlikult põhjendatud. Seetõttu leian ka, et olukord, kus tasulisel parkimisala elavad isikud peavad oma

⁷ Riigikohtunik J. Põllu eriarvamus, p 4. RKÜK 07.12.2001 otsuse kohta asjas nr 3-1-1-27-01.

⁸ L. Lehis. Eesti maksuseaduste kommentaarid 2013. Tartu, 2013, lk 421, 425.

⁹ Seletuskiri Tallinna Linnavolikogu 20.12.2012 määruse nr 30 „Tallinna avalik tasuline parkimisala ja parkimistasu“ eelnõu juurde, lk 1. Kättesaadav arvutivõrgus: <https://aktal.tallinnlv.ee/?frame=/static/Istung2012.html> (31.01.2014)

kodu juures parkimise eest maksma, samas kui tasulisest parkimisalast väljaspool elavad isikud ei pea oma kodu juures parkimise eest maksma, ei ole vastuolus PS § 12 lõikest 1 tuleneva üldise võrdsuspõhiõigusega.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Hendrick Rang 6938408
Hendrick.Rang@oiguskantsler.ee